

FOLKETINGET

UDVALGET FOR LANDDISTRIKTER OG ØER

Rejserapport

Studierejse til Norge

Tid: Den 26.-29. september 2023
Sted: Norge (Senja, Tromsø og Oslo)
Deltagere: Susie Jessen (DD), formand
Kris Jensen Skriver (S), næstformand
Kasper Roug (S)
Kim Aas (S)
Erling Bonnesen (V)
Anni Matthiesen (V)
Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)
Niels Flemming Hansen (KF)
Jette Gottlieb (EL)

3. oktober 2023

J.nr.: 23-000453-8

Ledsaget af: Linda K. Johansen, udvalgssekretær
Nadia Elmhøj Pedersen, udvalgsassistent

Formål

Formålet med rejsen var at undersøge og få viden om, hvordan Norge arbejder med at styrke landdistrikter og yderområder. Udvalget ønskede at høre om og opleve initiativer, der understøtter en positiv udvikling i landdistrikterne, herunder initiativer iværksat for at bremse barrierer for en positiv udvikling. Endvidere ønskede udvalget at studere, hvordan støtteordninger for landdistrikter og yderområder i Norge fungerer i praksis. Herudover at få kendskab til initiativer, der fremmer rekruttering, f.eks. rekruttering til offentlige stillinger og rekruttering, der imødeser lægemangel og andre sundhedsfaglige medarbejdere til yderområder. Udvalget ønskede desuden at lære om initiativer og erfaringerne med at øge bosætning i yderområder, og hvorledes man arbejder med tiltrækning og tilflytning af nye beboere, også de unge. Endelig var formålet at få viden om, hvorledes Norge arbejder med uddannelse, udvikling af erhverv, beskæftigelse, infrastruktur m.v. i landdistrikterne.

Væsentligste punkter fra besøget

Udvalget indledte besøget med et møde med den danske ambassadør i Norge, Louise Bang Jespersen, der briefede om situationen i Norge, bl.a. om det nyligt overståede fylkes- og distriktsvalg den 11. september 2023.

Herefter mødtes delegationen med Bård Magne Pedersen, assisterende statsforvalter i Fylket (svarende til en region) Troms og Finnmark om statsforvalterens rolle som bindeled mellem ministerierne nationalt og kommunerne lokalt. Statsforvalteren fører bl.a. tilsyn med kommunerne, er klageinstans for en række kommunale tiltag og ser til, at fylket får implementeret deres lovbestemte rettigheder. Troms og Finnmarks (fylket) areal omfatter ca. 75.000 kvadratkilometer med ca. 244.000 indbyggere. Fylkets største by er Tromsø med ca. 76.000 indbyggere (*wiki*).

Udvalget blev introduceret til bl.a. erhvervsudvikling via oplæg af Mads Qvist, Generalsekretær for Arctic Economic Council, Sindre Fossmo-Sørensen, bankschef for erhvervskunder i Kunnskapsbanken Nord-Norge, Sigrid Ina Simonsen, Regionsdirektør i NHO Arktis og Karianne Olsen, afdelingsleder Innovasjon i Norge Arktis. Norge er kraftigt udfordret på arbejdskraft (særligt læger, sygeplejersker og pædagoger), og det er stadig mere krævende og dyrt at tiltrække de rette kompetencer i Nordnorge. Bjørn Kavli, kommunalchef for trafik i Troms og Finnmark gav en introduktion til kollektiv trafikplanlægning, takstfastsættelse og investeringer i trafikinfrastruktur i en region med meget store afstande.

Delegationen besøgte endvidere Distriktsmedisinsk Senter Midt-Troms og oplevede bl.a., hvordan man arbejder med at nå ud til tyndtbefolkede områder med telemedicin og assisted living. På besøg hos Studiesentret Midt-Troms AS fik delegationen viden om decentraliseret uddannelse ved studiechef Arnfinn Andersen og oplæg om Profilgruppa Senja Traineeprogram ved Rikke Steiro, projektleder for Trainee Senja.

Delegationen besøgte virksomheden Brødrene Karlsen på den lille ø Husøya og hørte bl.a. om virksomhedsdrift i distrikterne, laksedrift, lakseskat og om grøn omstilling af driften ved vicedirektør Brynjar Andersen og kvalitetschef Randi Karlsen. Administrerende direktør i Arva AS, Eirin Kjølstad fortalte om SMART Senja projektet, der er et forsøg på at finde en løsning på et ustabil el-net i yderområderne, der modvirker udviklingen af virksomheder. Projektet er en smartere måde at bruge det eksisterende net på ved jævn fordeling af elektrisk belastning mellem dag og nat gennem installation af avancerede strømstyringssystemer i private husholdninger og lokale virksomheder. Delegationen mødtes endvidere med borgmesteren i Tromsø Gunnar Wilhelmsen og Gøril Johansen, daglig leder for Tromsø kommunes næringslivs-selskab ProTromsø.

Delegationen besøgte desuden Universitetssykehuset Nord-Norge, hvor administrerende direktør Anita Schumacher og overlæge Astrid Buvik bl.a. demonstrerede, hvordan sygehuset betjener 24 kommuner på distance, f.eks. ift. apopleksi.

På universitetet i Tromsø mødtes delegationen bl.a. med Kathrine Tveiterås, som fortalte om uddannelse i landdistrikterne og decentraliseret uddannelse. Herudover mødtes delegationen med statssekretær i Kommunal- og distriktsdepartementet, Sigrun W. Prestbakmo, og besøgte Kommunal- og distriktsdepartementet, som bl.a. fortalte om tiltagszonen for Nord-Troms og Finnmark og bygdevækstaftaler. Bygdevækstaftaler er en aftale mellem den norske regering og en kommune mhp. at fremme vækst og udvikling i landdistrikter, f.eks. ved at kommunen modtager økonomisk støtte til projekter, der styrker udviklingen af lokalsamfundet (støtte til lokale virksomheder (skabe jobs), fremme kultur (tiltrække turister), fremme grøn omstilling. og Distriktscenterets arbejde.

Endelig mødtes delegationen med sine kolleger fra Kommunal- og Forvaltningskomiteen i det norske parlament, Stortinget, hvor der blev udvekslet viden og erfaringer. Den norske regerings "*Melding til Stortinget, Eit godt liv i heile Noreg – distriktpolitikk for framtida*", blev drøftet, f.eks. regeringens mål for distrikts- og regionalpolitikken om, at befolkningstallet skal stige i distriktskommuner.

”Regjeringa har som mål for distrikts- og regionalpolitikken at folk skal kunne leve eit godt liv i heile Noreg, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketalet skal auke (øges red.) i distriktskommunar. Regjeringa vil arbeide for at folk har tilgang på arbeid, bustad og gode tenester nær der dei bur. Regjeringa vil leggje til rette for trygge, berekraftige og levande lokalsamfunn i heile landet gjennom desentraliserte løysingar” (Meld. St. 27(2022 –2023), Melding til Stortinget, Eit godt liv i heile Noreg – distriktpolitikk for framtida, Det Kongelige Kommunal- og Distriktsdepartement).

Forberedelse og opfølging

Besøget gav inspiration og konkrete input til utvikling af landdistrikter og øer og bidrog desuden til at perspektivere udfordringerne ift. en dansk kontekst. Der var mange læringspunkter indenfor det landdistriktpolitiske og tværfaglige felt, der kan bruges i det videre politiske arbejde.